

Γέρ. Εφραίμ Κατουνακιώτης: τέκνον υπακοής με επίγνωση και ελευθερία (Ανέστης Κεσελόπουλος, Καθηγητής Θεολογίας του Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=169675>]

Όταν συναντούσε κανείς τον παπα-Εφραίμ, είχε την αίσθηση ότι βρισκόταν μπροστά σε αββά του Γεροντικού. Η επιβλητικότητα του παραστήματος, η λαμπερότητα του προσώπου και η διεισδυτικότητα του βλέμματος ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της εξωτερικής του εμφάνισης, προδιέθεταν τον συνομιλητή για την εσωτερική του κατάσταση και ποιότητα. Αλλά και η όλη διάταξη των λιγοστών πραγμάτων της απέριττης Καλύβης του, όπως επίσης το παρουσιαστικό και η γενικότερη συμπεριφορά του, έδειχναν άνθρωπο απλό και ανεπιτήδευτο. Δεν ενδιαφερόταν για «το έξωθεν του ποτηρίου και της παροψίδος» (Ματθ. 23,25), αλλά για την εσωτερική του καλλιέργεια για την κάθαρση του νου και της καρδιάς. Γι' αυτό και χωρίς να έχει «το χάρισμα της διδασκαλίας», μπορούσε να διδάσκει με τον αυθεντικότερο τρόπο. «Ου γάρ δη διδάσκων μόνον, ουδέ

φθεγγόμενος, αλλά και δρώμενος απλώς, ικανός ην άπασαν αρετής διδασκαλίαν εις την των ορώντων ψυχήν εισαγαγείν» όπως λέει ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

Όποιος βρέθηκε -ιδιαίτερα μάλιστα σε παλαιότερες εποχές- στα Κατουνάκια, θα μπορούσε με ευκολία να ανακαλέσει στην σκέψη συνειρμικά και να καταλάβει εμπειρικά τα λόγια του ψαλμωδού: «εν γη ερήμω και αβάτω και ανύδρω»(Ψαλμ.22,41). Τότε ήταν στην κυριολεξία έρημος. Νερό δεν υπήρχε. Κάποιες μικρές, πρόχειρα κατασκευασμένες στέρνες μάζευαν το βρόχινο νερό τον χειμώνα και εξυπηρετούσαν τους οικιστές της περιοχής για όλο τον χρόνο. Κηπευτικά και δέντρα δεν υπήρχαν. Όμως μέχρι και σήμερα η βλάστηση εκεί είναι λιγοστή. Κάποια πουρνάρια και πολύ λίγες ελιές αποτελούν κατά βάση τα δέντρα αυτού του τόπου. Ό,τι αφθονεί στη χαράδρα των Κατουνακίων, είναι οι βράχοι, οι πέτρες και οι σαύρες. Αυτά συνθέτουν το φυσικό τους περιβάλλον. Ωστόσο το πνευματικό και ανθρωπογενές περιβάλλον που βρίσκεται διασκορπισμένο στις δεκατέσσερις Καλύβες της περιοχής, το απαρτίζουν άνθρωποι με ρωμαλέο φρόνημα και προπάντων με γνήσια αγάπη για τον Θεό.

Ο παπα-Εφραίμ έζησε εκεί εξήντα πέντε ολόκληρα χρόνια! Ελάχιστες φορές βγήκε από το Άγιον Όρος. Τον Μάιο του 1974 βγήκε για πρώτη φορά, ακριβέστερα για να λέμε τα πράγματα όπως έχουν, τον έβγαλαν σε κωματώδη περίπου κατάσταση εξ αιτίας της κυάμωσης, έπειτα από τριάντα οχτώ χρόνια - είχε να βγει από τότε που

χειροτονήθηκε διάκος και παπάς. Δυσκολευόταν να αναγνωρίσει, όχι μόνο τον κόσμο με τις πολυκατοικίες και τα πολλά αυτοκίνητα, όπως είπε, αλλά ακόμη και τα αδέρφια του που τον επισκέφθηκαν στο νοσοκομείο. Όταν πήγε στο Άγιον Όρος είχε συνείδηση ότι πάει για να θαφτεί, γι' αυτό πίσω από την πόρτα του Κελλιού του χάραξε με μολύβι ένα τάφο και μερικές χαρακτηριστικές λέξεις, υπομονή, υπακοή, ευχή, κ.λπ.

Η υπακοή ήταν το αγαπημένο του θέμα σε συζητήσεις αλλά και συνάξεις ιδιαίτερα μοναχών. Τα όσα έλεγε για την υπακοή δεν ήταν ιδέες και απόψεις, αλλά απόσταγμα και εμπειρία ζωής. Ο παπα-Εφραίμ ήταν ο ίδιος «τέκνον υπακοής»(Α΄Πετρ.1,14), όμως υπακοής με επίγνωση και ελευθερία. Ήξερε ότι χωρίς την ελευθερία, η υπακοή καταντάει δουλεία, όπως βέβαια και χωρίς την υπακοή η ελευθερία είναι ασυναρτησία. Είχε καταλάβει ότι χωρίς την απελευθέρωση από το ατομικό θέλημα, δεν μπορεί να γευθεί κανείς την αληθινή ελευθερία. Γι' αυτό αγωνίστηκε μ' όλη τη δύναμή του προς την κατεύθυνση αυτή, κυρίως όταν ως αρχάριος μοναχός, εξ αιτίας μάλιστα της παραξενιάς των Γερόντων της Καλύβης του, πολεμήθηκε ιδιαίτερα από τον διάβολο για να εγκαταλείψει τα Κατουνάκια.

Συνήθως γίνεται λόγος για χαρισματικούς Γέροντες. Ωστόσο ο Γέροντας Εφραίμ αναδείχθηκε περισσότερο χαρισματούχος υποτακτικός, αφού κοντά σαράντα χρόνια από τον δίαυλο της μοναχικής του ζωής τα πέρασε στην υπακοή. Αυτήν είχε, και γι' αυτήν σε δεδομένες περιστάσεις ομολογούσε καίριες εμπειρίες. Κάποτε σε μια σύναξη μοναχών, που τους μιλούσε για την υπακοή, εμπιστεύθηκε τα εξής: «Ο Γέροντάς μου, ο παπα-Νικηφόρος, δεν ήταν από τους σπουδαίους καλογήρους κι όμως είδα μεγάλα πράγματα στην υπακοή. Παρήγγειλα διάφορα καρποφόρα δέντρα χωρίς τη συγκατάθεσή του. Κανένα δεν φύτρωσε παρ' όλη την προσπάθεια και τις περιποιήσεις μου. Για δεύτερη φορά φύτεψα κλήματα χωρίς την έγκρισή του. Ούτε αυτά ευδοκίμησαν. Επεχείρησα και τρίτη φορά, αλλά άσκοπα ταλαιπωρήθηκα. Ένα δέντρο που επέζησε, ουδέποτε καρποφόρησε. Όμως από τη μουριά που φυτέψαμε μαζί με τον Γέροντα, κάθε χρόνο τρώμε καρπούς. Ό,τι φύτεψα και δεν ήταν σύμφωνα με το πνεύμα του Γέροντα, δεν καρποφόρησε, γιατί αυτό που έκανα ήταν θέλημα».

Η διά βίου υπακοή, πρωτίστως στο θέλημα του Θεού, τον έκανε να ασκηθεί στην υπομονή και την ταπείνωση. Σε όλες τις δοκιμασίες του -και είχε πολλές κατά τον δόλιχο της επίγειας ζωής του- δεν απαιτούσε να κατανοήσει τη σκοπιμότητά τους, αλλά τις αντιμετώπιζε με υπομονή, έχοντας παράδειγμα τον ίδιο τον Χριστό. Γιατί όπως η δύναμη του Θεού φανερώθηκε στον κόσμο με την υπομονή του Χριστού, έτσι και η υπομονή των Αγίων γίνεται αιτία μετοχής τους στη Χάρη του Θεού. Η

δύναμη του Θεού και στη ζωή του παπα-Εφραίμ «ετελειούτο εν ασθενεία»(Β Κορ. 12,9). Από πολύ νέος υπέφερε από έκζεμα. Κάποτε οι πόνοι από τις πληγές τον έφεραν σε απόγνωση. Και για να μιλά ο παπα-Εφραίμ για απόγνωση, πρέπει να δοκιμαζόταν πολύ. Ήταν ένας από τους σκόλωπες της σαρκός του που δοκίμαζαν την υπομονή του.

(συνεχίζεται)

[2] Ιω. Χρυσοστόμου, Εις Μελέτιον,1,PG50,515